

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Klaudia Binienda

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej del. do Prokuratury Krajowej
Krzysztofa Urgacza,

w sprawie E. J.

skazanej z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 7 grudnia 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od postanowienia Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 26 października 2021 r., sygn. akt VI Ko 1921/20,

1. uchyla zaskarżone postanowienie i umarza postępowanie wykonawcze w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wobec E. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2017 roku, sygn. II K 206/15;

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

(M.R.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2017 roku, sygn. akt II K 206/15, E. J. została skazana za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionych w dniu 12 czerwca 2012 roku, na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2018 roku, sygn. akt IV Ka 321/18, Sąd Okręgowy w Świdnicy utrzymał powyższy wyrok w mocy.

Następnie, kolejnymi postanowieniami – z dnia 3 grudnia 2018 roku, sygn. akt II Ko 1576/18 i z dnia 10 września 2019 roku, sygn. akt II Ko 887/19, Sąd Rejonowy w Świdnicy odroczył skazanej wykonanie opisanej wyżej kary – odpowiednio – do dnia 3 czerwca 2019 roku i do dnia 2 października 2020 roku, przy czym w tym drugim wypadku wniosek skazanej został złożony w dniu 23 maja 2019 roku, a więc przed zakończeniem okresu wskazanego w pierwszym postanowieniu.

W dniu 23 września 2020 roku obrońca skazanej złożył wniosek o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności na okres dwóch lat. Postanowieniem z dnia 26 października 2021 roku, sygn. akt VI Ko 1921/20, Sąd Rejonowy – na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym w dniu 12 czerwca 2012 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. – warunkowo zawiesił na okres 2 lat wykonanie kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec E. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2017 roku, sygn. akt II K 206/15. Orzeczenie to nie zostało zaskarżone przez strony postępowania i uprawomocniło się w I instancji.

Kasację od powyższego postanowienia w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i art. 8 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2019.1694), polegające na niezasadnym warunkowym zawieszeniu wykonania na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu jw., kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec

E. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2017 r. o sygn. II K 206/15, mimo że przepis art. 8 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. wyłączył możliwość zastosowania reguły intertemporalnej określonej w art. 4 § 1 k.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się zasadna.

Przypomnieć należy, że obowiązujący do dnia 5 października 2019 roku przepis art. 152 § 1 k.k.w. przewidywał możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na zasadach określonych w art. 69-75 Kodeksu karnego, jeżeli odroczenie wykonania kary nieprzekraczającej roku pozbawienia wolności (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. – nieprzekraczającej wymiaru 2 lat pozbawienia wolności) trwało przez okres co najmniej jednego roku. Bezspornym pozostaje, że warunkowe zawieszenie wykonania kary w trybie art. 152 § 1 k.k.w. było instytucją o charakterze materialnoprawnym, do której zastosowanie miała zasada określona w art. 4 § 1 k.k. Choć zatem wskazana instytucja uregulowana została przepisami zamieszczonymi w Kodeksie karnym wykonawczym, nie była wyłączona spod działania reguły *lex severior retro non agit* (postanowienie SN z dnia 2 października 2019 r., III KK 218/18, LEX nr 3552217). Niemniej jednak – jak trafnie zauważa się w orzecznictwie – zasada stosowania ustawy poprzedniej, jako względniejszej dla sprawcy przestępstwa w rozumieniu art. 4 § 1 k.k., mająca zastosowanie w postępowaniu karnym wykonawczym, może nie mieć zastosowania, gdy przepisy szczególne określają wprost zasady intertemporalne (por. postanowienia SN z dnia: 28 sierpnia 2013 r., V KK 160/13, OSNKW 2013/12/106, Biul. PK 2013/9/19-21, Biul. SN 2013/12/27; 12 maja 2021 r., V KK 551/20, LEX nr 3269661). Takim przepisem szczególnym jest art. 8 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2019.1694; dalej „ustawa nowelizacyjna”).

Dostrzec należy, iż na gruncie analogicznych okoliczności faktycznych i prawnych, w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się jednolity pogląd stwierdzający, że art. 8 ustawy nowelizacyjnej jest przepisem intertemporalnym

stanowiącym *lex specialis* w stosunku do art. 4 § 1 k.k. Wyłącza on zatem z dniem 5 października 2019 roku możliwość stosowania instytucji przewidzianej w art. 152 § 1 k.k.w., bowiem z tą datą został w całości uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy nowelizacyjnej (*vide* postanowienia SN z dni: 12 maja 2021 r., V KK 551/20, LEX nr 3269661; 14 grudnia 2022 r., V KK 419/22, LEX nr 3557148; 13 lipca 2023 r., I KK 350/22, LEX nr 3582720). Ustawodawca zrezygnował zatem całkowicie z możliwości modyfikacji wyroku skazującego w postaci warunkowego zawieszenia prawomocnie orzeczonej kary pozbawienia wolności, związanej z prawidłowym funkcjonowaniem osoby skazanej w warunkach wolnościowych, pomimo braku odbycia tejże kary. Podkreślić przy tym należy, iż z mocy art. 8 ustawy nowelizacyjnej zmiana ta dotyczy także spraw wszczętych przed dniem 5 października 2019 r. Reguły wykładni językowej, której efekty nie prowadzą wszak do irracjonalnych, niedających się pogodzić z zasadami postępowania karnego wniosków, wskazują jasno, iż dla postępowań prowadzonych po tej dacie ustawodawca wyłączył możliwość warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności w trybie art. 152 § 1 k.k.w., obejmując tym wyłączeniem również postępowania będące w toku, a więc takie, które materialnoprawnie osadzone były w poprzednim stanie prawnym.

W przedmiotowej sprawie wniosek obrońcy o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności wpłynął do Sądu Rejonowego w Świdnicy i został przezeń rozpoznany w czasie, gdy art. 152 § 1 k.k.w był już wyeliminowany z porządku prawnego. Jak się wydaje, orzekający sąd *meriti* nie dostrzegł tej okoliczności, odnosząc się w uzasadnieniu swego orzeczenia li tylko do różnic w brzmieniu ustawy wynikających z wejścia w życie zmian przewidzianych w art. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.396). Tym samym sąd ten dopuścił się rażącego naruszenia art. 8 ustawy nowelizacyjnej z 2019 r., stanowiącego *lex specialis* w stosunku do art. 4 § 1 k.k. i w konsekwencji art. 152 § 1 k.k.w., mającego istotny wpływ na treść postanowienia, bowiem prowadzącego do nieuprawnionego zastosowania przepisu nieobowiązującego w dacie orzekania.

W tym stanie rzeczy zaskarżone kasacją przez Prokuratora Generalnego postanowienie należało uchylić i umorzyć postępowanie w przedmiocie

warunkowego zawieszenia wykonania kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanej E. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt II K 206/15.

Sąd Najwyższy na podst. art. 638 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył Skarb Państwa.

(M.R.)

[ms]